

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallituksen muutosehdotukset valinnanvapauteen ja maakuntien rahoitukseen

18.6.2018

Hallitus esittää täsmennyksiä valinnanvapauslakiin ja maakuntien rahoituslakiin

- Hallitus on perehtynyt huolellisesti perustuslakivaliokunnan lausuntoon ja valiokunnissa kuultujen asiantuntijoiden näkemyksiin.
- Maakunnilta on pyydetty näkemys valmiudesta valinnanvapauden toimeenpanoon.
- Hallitus haluaa varmistaa, että maakunta- ja sote-uudistus voidaan toteuttaa hallitusti jokaisessa maakunnassa. Valinnanvapauden toimeenpano toteutetaan vaiheistettusti.
- Suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut turvataan riittävällä rahoituksella.

Muutosehdotukset maakuntien rahoituslakiin

Maakuntien rahoituslain muutokset

- Rahoituslakiehdotusta täsmennetään perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta sekä yksittäisen maakunnan rahoituksen että maakuntien rahoituksen kokonaistason joustomahdollisuuksien osalta.
- Muutokset täsmentävät rahoituslakiehdotukseen jo aiemmin sisältyntä valtion velvollisuutta turvata riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen rahoitus eivätkä ne vaaranna julkisen talouden kestävyteen liittyviä tavoitteita.
- Joustoelementtejä sovellettaisiin jo vuoden 2020 maakuntien valtionrahoituksen määrittämiseen.

Yksittäisen maakunnan lisärahoitus (7 §)

- Maakunnalla olisi oikeus lisärahoitukseen, jos riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen turvaaminen maakunnalle myönnettävällä perusrahoituksella vaarantuisi.
 - Lisärahoitusta voitaisiin myöntää maakunnan hakemuksen lisäksi valtion aloitteesta.
 - Lisärahoitusta olisi mahdollista hakea myös äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa.
 - Lisärahoitus korvaisi aiemmat yksittäistä maakuntaa koskevat joustoelementit. Maakunta voisi kuitenkin edelleen saada valtiolta harkinnanvaraisesti lainaa, avustusta ja takauksen.
 - Arvioinnissa otetaan huomioon maakunnan edellytykset varautua muiden lakisääteisten velvoitteidensa hoitamiseen.
 - Maakunnan hakemuksesta saatu lisärahoitus käynnistäisi jatkossakin arviointimenettelyn siirtymääjan jälkeen automaattisesti.

Maakuntien rahoituksen kokonaistaso (6 §)

- Maakuntien rahoitusta olisi korotettava, jos valtion rahoituksen taso todettaisiin kokonaisarvion perusteella useassa maakunnassa riittämättömäksi turvaamaan riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut (ns. järjestelmäongelma).
 - Sovellettaisiin, jos maakuntien rahoituksen taso vaarantaisi riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisen vähintään kahdeksassa maakunnassa tai maakunnissa, joiden asukasluku on yhteensä enemmän kuin 40 prosenttia koko maan asukasluvusta.
- Rahoitusta korotetaan määrällä, joka on tarpeen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi jokaiselle yhdenvertaisesti ottaen samalla huomioon maakuntien edellytykset muiden lakisääteisten velvoitteidensa hoitamiseen.

Muutosehdotukset valinnanvapauslakiin

VALINNANVAPAAUS TULEE VOIMAAN VAIHEITTAIN

STM 18/06/2018

2019-2020

Valinnan-
vapautta
pilotoidaan
maakunnissa

1.1.2020

Vastuu sote-
palvelujen
järjestämisestä
siirtyy kunnilta
maakunnille

Maakunta voi
aloittaa valin-
nanvapauslain
mukaisen
sote-keskusten
toiminnan,
jos kriteerit
täyttyvät

1.1.2021

Henkilö-
kohtainen
budjetti
otetaan
käyttöön

Asiakasseteli
otetaan
käyttöön

1.1.2022

Sote-keskukset
aloittavat toimintansa

Maakunta voi hakea
lykkäystä korkeintaan
1.1.2023 asti

Suunhoidon
yksiköt
aloittavat
toimintansa

Asiakas voi valita
sote-keskuksen
ja hammashoito-
lan sekä missä
käyttää asiakas-
setelin tai hen-
kilökohtaisen
budjetin

Valinnanvapaus laajenisi maakunnan toimintavalmiuden mukaisesti

- Maakunta voisi hakea valtioneuvostolta lupaa sote-keskusten toiminnan varhaisempaan aloitukseen jo vuonna 2020 edellyttäen, että
 - palvelutuotanto on riittävän vakaalla pohjalla.
 - maakunnalla on valmius valinnanvapauden edellyttämiin menettelyihin.
- Jos taas maakunta arvioisi, ettei se pysty käynnistämään sote-keskuksia 1.1.2022 mennessä, se voisi hakea valtioneuvostolta määräajan pidennystä enintään 1.1.2023 asti.

Maakuntien valmius valinnanvapauden toimeenpanoon

- Valinnanvapauden toimeenpanovalmius selvitettiin kyselyllä kaikilta maakunnilta.
- Kaikki maakunnat ovat halukkaita valinnanvapauden toteuttamiseen.
- Suurin osa maakunnista on valmiita toteuttamaan valinnanvapauden annetussa aikataulussa.

Suhde EU:n valtiontukisääntelyyn on tarkistettu

- Maakunnan liikelaitokselle ei EU:n valtiontukisääntöjen vastaista tukea.
 - Maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle maksettavat korvaukset olisivat täysin yhdenvertaisia yksityisille toimijoille maksettavien korvauksien kanssa.
 - Liikelaitoksen sote-keskus on eriytetty liikelaitoksesta siten, ettei sille muodostu kiellettyä tukea.
- Maakunta voisi antaa maakunnan liikelaitokselle palveluvelvoitteen, johon sovellettaisiin EU-oikeuden SGEI-sääntelyä (yleisen taloudellisen edun palveluita koskevaa sääntelyä).
 - Velvoitteella varmistetaan, että maakunnan liikelaitoksen sote-keskus pystyy kaikissa olosuhteissa turvaamaan palvelut.

Muut valinnanvapauslain täydennysehdotukset 1/3

Lääketieteen erikoisalajat sote-keskuksissa

- Hallituksen esityksessä sote-keskusten palveluihin sisällytetään vähintään kahdelta lääketieteen erikoisalan palveluja. Mahdolliset erikoisalajat määritellään nyt tarkemmin pykälätekstiin.
- Erikoisalojen palveluita voisivat antaa sote-keskuksessa erikoislääkärit ja muut terveydenhuollon ammattihenkilöt.
- Sote-keskuksen erikoisalajat olisivat:
 - lastentaudit
 - geriatria
 - silmätaudit
 - psykiatria
 - fysiatria
 - ortopedia
 - ihotaudit
 - sisätaudit
 - kardiologia
 - endokrinologia
 - reumatologia

Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti

- Säännöksiä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin arvon määräytymisestä tarkennetaan. Henkilökohtaisella budjetilla hankittavat palvelut määritettäisiin tarkemmin laissa.

Asiakassuunnitelma

- Palveluntuottajalla on oikeus saada tieto asiakassuunnitelmasta ainoastaan siltä osin kuin se on välttämätöntä asiakkaan palvelujen toteuttamiseksi.
- Lakiin täsmennetään, että asiakassuunnitelma ei ole palveluntuottajaa juridisesti velvoittava valituskelpoinen päätös, vaan työkalu asiakkaan palvelujen yhteensovittamiseksi.

Alihankinta

- Lakiin täsmennetään, että palveluja voisivat alihankkia niin sote-keskukset, suunhoidon yksiköt kuin asiakassetelipalveluja ja henkilökohtaisen budjetin palveluja tuottavat toimijat. Myös alihankkijat toimivat virkavastuulla.

Tietosuoja

- Hallitus ehdottaa muutoksia maakunnan ja viranomaisten tiedonsaantioikeuksiin ja palveluntuottajien velvoitteisiin toimittaa tietoja annetuista palveluista. Tarkoitus on vahvistaa asiakkaan tietosuojaa.

Kielelliset oikeudet

- Maakunnan olisi edistettävä sitä, että asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla hankittavia palveluja olisi saatavilla maakunnan alueella kaikilla maakunnan virallisilla kielillä.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

alueuudistus.fi
omamaakunta.fi